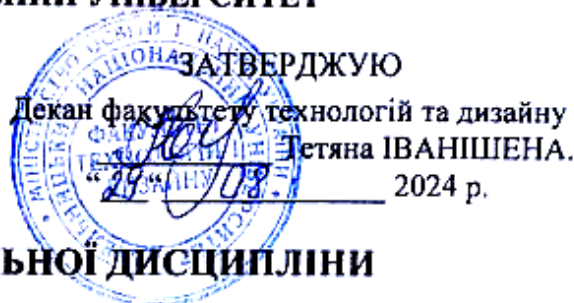

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету технологій та дизайну
Тетяна ІВАНІШЕНА.
28.08.2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Специрисунок

Галузь знань: 18 – Виробництво та технології

Спеціальність: 182 – Технології легкої промисловості

Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський

Освітньо професійна програма: Конструювання та технології швейних виробів

Обсяг дисципліни: 8 кредитів ЄКТС **Шифр дисципліни:** ОПП 14

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова (професійної підготовки)

Факультет: Технологій та дизайну

Кафедра: Технології і конструювання швейних виробів

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни		Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	1	1	4,0	120	51	17	34			69			+	
Д	1	2	4,0	120	54	18	36			66			+	
Разом ДФН			8,0	240	105	35	70			135			2	
З	1	1	4,0	120	10	4	6			110			+	
З	1	2	4,0	120	10	4	6			110			+	
Разом ЗФН			8,0	240	20	8	12			220			2	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Конструювання та технології швейних виробів» за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості»

Робоча програма складена Олена Луцевська к.т.н., доц. Олена ЛУЦЕВСЬКА

Схвалена на засіданні кафедри Технології і конструювання швейних виробів

Протокол від 28.08. 2024р. № 1. Зав. кафедри Світлана Кулешова

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету технологій і дизайну

Голова вченої ради факультету Тетяна Іванішена Тетяна ІВАНІШЕНА

СПЕЦРИСУНОК

Опис дисципліни

Тип дисципліни	Обов'язкова професійної підготовки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Мова викладання	Українська
Семестр	Перший-другий
Кількість встановлених кредитів ЄКТС	8,0
Форми навчання, для яких викладається дисципліна	Денна/заочна

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху, знати основи зображення предметів складної геометричної форми, логіку світлотіньового відтворення предмета; уміти виконувати зображення об'єктів спостереження за допомогою різних графічних технік; визначати раціональні техніки, способи та засоби зображення об'єктів спостереження; передавати графічними засобами характер драпірувань та фактуру різноманітних матеріалів, здійснювати побудову голови та фігури людини, та уміло застосовувати у проектно-художній діяльності сучасні методики та спеціальні техніки для проектування виробів легкої промисловості, відтворювати зображувальними засобами художні композиції виробів легкої промисловості різноманітного призначення.

Зміст навчальної дисципліни. Перспективне зображення об'ємних геометричних тіл. Особливості тонового пропрацювання об'ємних геометричних тіл. Малювання з натури натюрморту із предметів симетричної та асиметричної форми з виявленням ліній побудови. Зображення драпірувань. Техніки та способи виконання зображення акварельними фарбами. Техніки та способи виконання зображення кольоровими олівцями. Різновиди ліній та їх застосування при виконанні малюнку у графічній лінійній техніці. Графічне вирішення натюрморту в плямовій техніці. Виконання натюрморту в техніці колаж. Виконання пропорційних схем голови людини у різних положеннях. Побудова фігури людини на основі пропорційної схеми за каноном. Особливості побудови чоловічої та дитячої фігури. Побудова стилізованої фігури людини з різним характером руху. Особливості виконання зображення одягнутої фігури у графічній техніці. Особливості виконання зображення ескізу одягу у різних кольорових техніках. Виконання зображення ескізу одягу у техніці колаж. Робота з творчим задумом.

Прореквізити – вихідна.

Кореквізити – Інженерна і комп'ютерна графіка, Дизайн проектування костюма, Основи комп'ютерного дизайну, Культура мовлення і ділове спілкування.

Запланована навчальна діяльність: лекцій – 35 год., лабораторні заняття – 70 год., самостійна робота – 135 год., разом – 240 год. за два семестри.

Форми (методи) навчання: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації, відео-презентації), лабораторні заняття (з використанням методів візуалізації, тренінгів, майстер-класів), самостійна робота (індивідуальні завдання).

Форми оцінювання результатів навчання: захист лабораторних робіт; захист самостійних робіт; тестування.

Вид семестрового контролю: залік – 1, 2 семестри.

Навчальні ресурси:

1. Денисенко С. М. Основи композиції і проектної графіки: навчальний посібник. – К: НАУ, 2021 – 52 с.
2. Чирва О. Ч. Живопис : навч. посібник / [О. Ч. Чирва, А. В. Сімонова, М. Лобко-Зампасі, Д. Ю. Вінтаєв, Ю. О. Сосницький, В. П. Манохін, П. В. Мирончик] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 149 с.
3. Горбатюк Н. Практичне ескізування одягу : навч. посіб. для здобувач. освіти закл. проф. (проф.-тех.) освіти / Н. Горбатюк, Л. Авілкова, Г. Откидач, І. Романюк, Г. Животовська. – Київ : Грамота, 2021. – 192 с. [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidrucnyky-posibnyky-profosvita/Eskizuvanya-odyagu.pdf>
4. Кулешова С.Г. Лабораторний практикум з основ композиції : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / С.Г. Кулешова, О.М. Луцєвська. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 117 с.
5. Спецрисунок / Модульне середовище для навчання Moodle // Електронний ресурс:– Режим доступу: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2424>
6. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php/f/plage_lib.php

Викладач: канд. техн. наук, доцент Олена ЛУЦЄВСЬКА

3 Пояснювальна записка

Дисципліна «Спецрисунок» є однією із є однією обов'язкових дисциплін і займає провідне місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 182 «Технології легкої промисловості» за освітньо-професійною програмою «Конструювання та технології швейних виробів».

Прореквізити – вихідна.

Кореквізити – Інженерна і комп'ютерна графіка, Дизайн проектування костюма, Основи комп'ютерного дизайну, Культура мовлення і ділове спілкування.

Відповідно до **Стандарту вищої освіти** із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

компетентності. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з зображення виробів легкої промисловості на фігурі людини, що передбачає застосування певних теорій та методів спецрисунку і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК). Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4). Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК8). Здатність розв'язувати широке коло спеціалізованих проблем та задач у професійній діяльності при виконанні малюнків та ескізів костюму, обґрунтовуючи вибір методів зображення та запропонованих рішень (ФК7). Здатність отримувати, зберігати, обробляти та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення завдань професійної діяльності, прогнозування якості на усіх етапах виконання малюнку чи ескізу виробів легкої промисловості (ФК10). Здатність застосовувати сучасні методики і інноваційні технології для художнього проектування та зображення швейних виробів (ФК11).

програмні результати навчання. Знати і розуміти принципи перспективного зображення об'ємних предметів та драпіровки акварельними фарбами, кольоровими олівцями, у графічній лінійній техніці, графічній плямовій техніці, а також у техніці колаж. Знати і розуміти принципи побудови чоловічої та жіночої фігури людини, особливості побудови дитячої фігури різних вікових груп, а також володіти принципами побудови стилізованої фігури людини (чоловічої та жіночої) з різним характером руху, тобто знати і розуміти фундаментальні основи зображення на рівні, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми (ПРН.2). Володіти професійною термінологією та основними поняттями з дизайну виробів легкої промисловості (ПРН.6). Застосовувати у проектно-художній діяльності сучасні методики та інноваційні технології для проектування та зображення швейних виробів (ПРН.21).

Мета дисципліни. Формування особистості фахівця, розвиток його зорового сприйняття, образного художнього мислення, оволодіння матеріалами для малювання і живопису та вміння вирішувати визначені творчі задачі.

Предмет дисципліни. Основи зображення предметів та людини у перспективі, сучасні техніки та способи виконання зображення об'єктів дизайну костюма.

Завдання дисципліни. Оволодіння практичними навичками художньо-естетичного сприйняття об'єктів спостереження (пластичного, цілісного, образного), здатності знаходити та правильно оцінювати пропорції, об'ємні форми, кольорову гаму основного та оточуючих предметів, виконувати побудову голови та фігури людини із різним характером руху, та вміння зображувати творчий задум будь-якої форми, передавати його об'ємний вигляд, розташування в просторі, світлотіні, фактури матеріалів, їх кольори.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: вміло використовувати понятійний апарат з фаху, знати основи зображення предметів складної геометричної форми, логіку світлотіньового відтворення предмета; уміти виконувати зображення об'єктів спостереження за допомогою різних графічних технік; визначати раціональні техніки, способи та засоби зображення об'єктів спостереження; передавати графічними засобами характер драпірувань та фактуру різноманітних матеріалів, здійснювати побудову голови та фігури людини, та вміло застосовувати у проектно-художній діяльності сучасні методики та спеціальні техніки для проектування виробів легкої промисловості, відтворювати зображувальними засобами художні композиції виробів легкої промисловості різноманітного призначення.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Структура залікових кредитів для повної форми навчання

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	<i>Денна форма</i>			<i>Заочна форма</i>		
	лекції	лабор. роботи	СРС	лекції	лабор. роботи	СРС
	<i>Перший семестр</i>			<i>Перший семестр</i>		
Тема 1. Вступ. Основні завдання художньої підготовки. Конструктивний рисунок. Побудова фронтальної, кутової та верхньої перспектив.	4	8	12	2	2	22
Тема 2. Перспективне зображення складних геометричних тіл симетричної та асиметричної форми. Зображення драпірувань	2	8	12			22
Тема 3. Особливості виконання зображення у кольорі. Техніки акварель, кольорові олівці, основні прийоми та матеріали.	4	8	12	2	2	22
Тема 4. Графіка. Основні засоби та прийоми виконання графічного зображення. Лінія. Точка. Пляма.	4	6	12			22
Тема 5. Особливості виконання зображення у техніці «колаж».	3	4	15			22
Разом за семестр:	17	34	69	4	6	110
	<i>Другий семестр</i>			<i>Другий семестр</i>		
Тема 1. Особливості побудови голови людини у різних положеннях.	4	8	12	2	2	22
Тема 2. Побудова фігури людини за умовно-пропорційними схемами (за каноном).	2	4	12			22
Тема 3. Побудова стилізованої фігури людини із різним характером руху.	4	8	12			22
Тема 4. Особливості виконання зображення одягнутої фігури.	4	8	12	2	2	22
Тема 5. Особливості виконання кольорових зображень моделей одягу в різних техніках.	4	8	18			22
Разом за семестр:	18	36	66	4	6	110

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1	Вступ до спецрисунку. Основні завдання художньої підготовки. Перспектива. Матеріали та засоби зображення. Лінійна перспектива. Особливості побудови фронтальної, кутової та верхньої перспектив. Літ.: [1] с.12-16	2
2	Особливості перспективного зображення простих геометричних тіл. Конструктивний рисунок. Особливості побудови предметів кубічної форми. Особливості побудови предметів, що мають вісь обертання. Основи повітряної перспективи. Поняття світлотіні. Послідовність виконання конструктивного рисунку та особливості його світлотіньового пропрацювання. Літ.: [1] с.16-22	2
3	Особливості малювання з натури предметів складної форми. Натюрморт та його види. Історія жанру «натюрморт». Особливості зображення складних просторових форм у перспективі. Особливості виконання зображення декількох предметів побуту з натури. Зображення драпірувань. Літ.: [1] с. 23-25	4
4	Живописні техніки виконання зображення. Особливості виконання зображення у техніці акварель. Живопис, як вид мистецтва. Техніки виконання зображення у кольорі. Акварель, основні прийоми та матеріали. Особливості виконання натюрморту у техніці «акварель». Літ.: [2] с. 57-62, 97-100, [3] с. 126-130	2
5	Живописні техніки виконання зображення. Особливості виконання зображення у техніці «кольорові олівці». Основні прийоми та матеріали техніки «кольорові олівці». Особливості виконання натюрморту у техніці «кольорові олівці». Особливості виконання зображення художніми маркерами. Літ.: [2] с. 57-62, [3] с. 129-130	2
6	Графіка. Основні засоби та прийоми виконання графічного зображення. Лінія, точка, пляма, як засоби графіки. Матеріали для графічного зображення. Різновиди ліній. Особливості виконання натюрморту в лінійній графічній техніці. Особливості виконання натюрморту у плямовій техніці. Літ.: [1] с. 33-47, [3] с. 125-126	3
7	Колаж. Основні засоби та прийоми виконання зображення. Особливості техніки «колаж». Різновиди колажів та матеріали для їх виготовлення. Особливості виконання натюрморту у техніці «колаж». Літ.: [3] с. 131-132	2
Разом:		17
<i>Другий семестр</i>		
1	Особливості побудови голови людини у різних положеннях. Пропорційні схеми для зображення голови людини. Конструктивно-анатомічна характеристика голови людини та її частин. Послідовність виконання зображення голови людини. Особливості зображення голови людини у різних положеннях. Передача характерних особливостей натури. Літ.: [2] с. 107-123, [4] с. 48-52	2
2	Особливості побудови жіночої, чоловічої та дитячої фігури людини. Будова, пропорції та пластичні особливості людської фігури. Умовно-пропорційні схеми для зображення фігури людини. Особливості зображення дитячої фігури різних вікових груп. Літ.: [2] с. 125-128, [4] с. 42-47	2
3	Особливості побудови стилізованої фігури людини у русі. Центр тяжіння	2

	та рівновага фігури. Опорні лінії фігури. Основні положення фігури для зображення на ній одягу. Особливості зображення фігури з опорою на одну та дві ноги. Особливості стилізації дорослої та дитячої фігури. Літ.: [3] с. 141-145, [4] с. 53-57	
4	Особливості зображення ескізу фігури людини у повороті. Види ескізів у дизайні костюму. Двомодельна та трьохмодельна постановка в ескізі одягу. Особливості зображення фігури людини із поворотом корпусу. Літ.: [3] с. 141-144, [4] с. 56-57	2
5	Зображення фігури людини в одязі. Правила зображення одягу різного асортименту та силуету. Особливості зображення жіночого та чоловічого одягу. Технічний ескіз. Літ.: [3] с. 145-160, [4] с. 59-64	2
6	Особливості виконання кольорових зображень ескізів одягу на фігурі людини у різних техніках. Графічні засоби зображення текстильних поверхонь. Особливості зображення одягу у живописних техніках. Поняття «текстури» та «фактури». Особливості зображення принтів тканини та різних фактур одягу. Літ.: [3] с. 145-160, [4] с. 70-73	4
7	Художня композиція виробів легкої промисловості. Реалізація творчого задуму. Види та призначення колажів у дизайні костюму. Особливості зображення ескізу одягу у техніці «колаж». Особливості виконання зображення костюму на фігурі людини за творчим задумом. Літ.: [3] с. 165-170, [4] с. 74-78	4
Разом:		18

Примітка.* Лекційні заняття плануються по 2 години

Перелік оглядових лекцій для заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1	Вступ до спецрисунку. Особливості перспективного зображення простих геометричних тіл. Особливості малювання з природи предметів складної форми. Матеріали та засоби зображення. Особливості побудови фронтальної, кутової та верхньої перспектив. Особливості побудови предметів простої геометричної форми. Особливості зображення складних просторових форм у перспективі. Особливості виконання зображення декількох предметів побуту з природи. Зображення драпірувань. Літ.: [1] с. 12-25	2
2	Живописні техніки виконання зображення. Графіка. Особливості виконання зображення у техніці акварель. Особливості виконання зображення у техніці «кольорові олівці». Основні засоби та прийоми виконання графічного зображення. Лінія, точка, пляма, як засоби графіки. Особливості виконання натюрморту в лінійній графічній техніці. Особливості виконання натюрморту у плямовій техніці. Особливості техніки «колаж». Літ.: [2] с. 57-62, [3] с. 125-132	2
Разом		4
<i>Другий семестр</i>		
1	Особливості побудови голови людини у різних положеннях. Побудови фігури людини за умовно-пропорційними схемами. Особливості побудови стилізованої фігури людини у русі. Будова, пропорції та пластичні особливості людської фігури. Особливості зображення фігури з опорою на одну та дві ноги. Особливості стилізації зображення фігури людини. Особливості зображення ескізу фігури людини у повороті. Види ескізів у дизайні костюму. Двомодельна та	2

	трьохмодельна постановка в ескізі одягу. Літ.: [2] с. 107-128, [3] с. 141-145, [4] с. 42-57	
2	Особливості виконання кольорових зображень ескізів одягу на фігурі людини у різних техніках. Реалізація творчого задуму. Правила зображення одягу різного асортименту та силуету. Технічний ескіз. Графічні засоби зображення текстильних поверхонь. Особливості зображення одягу у живописних техніках. Особливості зображення ескізу одягу у техніці «колаж». Особливості виконання зображення костюму на фігурі людини за творчим задумом. Літ.: [3] с. 145-170, [4] с. 59-78, [3] с. 125-132	2
Разом		4

5.2 Зміст лабораторних (практичних, семінарських) занять

Перелік лабораторних занять для студентів *денної* форми здобуття освіти

№ з/п	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1	Перспективне зображення об'ємних геометричних тіл. Літ.: [1] с.12-25	4
2	Особливості тонового пропрацювання об'ємних геометричних тіл. Літ.: [1] с. 23-25	4
3	Малювання з натури натюрморту із предметів симетричної та асиметричної форми з виявленням ліній побудови. Зображення драпірувань. Літ.: [2] с. 74-82	8
4	Техніки та способи виконання зображення акварельними фарбами. Виконання натюрморту в техніці акварель. Літ.: [2] с. 57-68, 97-100, [3] с. 126-130	4
5	Техніки та способи виконання зображення кольоровими олівцями. Малювання натюрморту кольоровими олівцями. Літ.: [3] с. 129-130	4
6	Різновиди ліній та їх застосування при виконанні натюрморту в лінійній графічній техніці. Графічне вирішення натюрморту в плямивій техніці. Літ.: [1] с. 33-47, [3] с. 125-126	6
7	Виконання натюрморту в техніці колаж. Літ.: [3] с. 131-132	4
<i>Разом за I-й семестр:</i>		34
<i>Другий семестр</i>		
1	Виконання пропорційних схем голови людини у різних положеннях. Літ.: [2] с. 107-123, [4] с. 48-52	4
2	Побудова фігури людини на основі пропорційних схем за каноном. Літ.: [2] с. 125-128, [4] с. 42-47	4
3	Побудова стилізованої фігури людини з опорою на дві ноги та з опорою на одну ногу. Літ.: [3] с. 141-145, [4] с. 53-57	4
4	Побудова стилізованої фігури людини у повороті. Літ.: [3] с. 141-144, [4] с. 56-57	4
5	Особливості виконання зображення одягнутої фігури у графічній техніці. Технічний ескіз. Літ.: [3] с. 145-160, [4] с. 59-64	4
6	Особливості виконання зображення ескізу одягу у різних кольорових техніках. Літ.: [3] с. 125-160, [4] с. 70-73	8
7	Виконання зображення ескізу одягу у техніці колаж. Робота з творчим задумом. Літ.: [3] с. 165-170, [4] с. 74-78	8
<i>Разом за II-й семестр:</i>		36

Перелік лабораторних занять для студентів заочної форми здобуття освіти

№ з/п	Тема лабораторного заняття	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1	Малювання з натури натюрморту із предметів симетричної та асиметричної форми з виявленням ліній побудови. Зображення драпірувань. Літ.: [1] с.12-25, [5] с.5-32	2
2	Техніки та способи виконання зображення акварельними фарбами та кольоровими олівцями. Виконання натюрморту в кольорі. Літ.: [2] с.57-68, [5] с. 48-65	2
3	Основні засоби та прийоми виконання графічного зображення. Лінія. Точка. Пляма. Виконання натюрморту у графічній техніці. Літ.: [5] с.33-47	2
<i>Разом за перший семестр:</i>		6
<i>Другий семестр</i>		
1	Виконання пропорційних схем голови людини. Побудова фігури людини на основі пропорційної схеми за канонам. Літ.: [2] с. 107-128, [4] с. 42-52	2
2	Побудова стилізованої фігури людини з різним характером руху. Літ.: Літ.: [3] с. 141-145, [4] с. 53-57	2
3	Особливості виконання зображення ескізу одягу у різних кольорових техніках. Літ.: [3] с. 145-160, [4] с. 70-78	2
<i>Разом за другий семестр:</i>		6

5.2 Зміст самостійної роботи

Самостійна робота студента усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного теоретичного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до виконання і захисту лабораторних робіт, формуванні портфоліо, а також виконання завдань виданих викладачем згідно із робочим планом, проходженні поточних і підсумкових тестових контролів. Завдання на самостійну роботу студентів видається викладачем і передбачає закріплення отриманих теоретичних знань та практичних навичок зображення об'єктів спостереження, передачі їх об'ємного вигляду, розташування в просторі, світлотіней, фактури матеріалів, їх кольору за допомогою різних засобів та технік.

Для студентів заочної форми здобуття освіти до самостійної роботи відноситься контрольна робота. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує від викладача у період настановної сесії.

Зміст самостійної роботи для студентів *денної* форми здобуття освіти

Номер тижня	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
<i>Перший семестр</i>		
1/2	Опрацювання матеріалів Л1, підготовка до виконання ЛР1. Виконання СР1: побудова фронтальної та кутової перспектив на прикладі куба.	9
3/4	Опрацювання Л2, підготовка до виконання ЛР2 та захисту ЛР1.	9
5/6	Опрацювання Л3, підготовка до виконання ЛР3 та захисту ЛР2. Виконання СР2, натюрморту із двох предметів.	12
7/8	Опрацювання Л3, завершення ЛР3. Підготовка до тестування.	6
9/10	Опрацювання Л4, підготовка до виконання ЛР4 та захисту ЛР3. Завершення натюрморту в техніці акварель.	6
11/12	Опрацювання Л5, підготовка до виконання ЛР5 та захисту ЛР4. Виконання СР3, натюрморту у техніці кольорові олівці.	6
13/14	Опрацювання Л6, підготовка до виконання ЛР6 та захисту ЛР5. Виконання натюрморту у графічній техніці.	6
15/16	Опрацювання Л7, підготовка до виконання ЛР7 та захисту ЛР6, ЛР7. Підготовка до тестування.	10
17	Підготовка до тестування.	5
<i>Разом за перший семестр:</i>		69

<i>Другий семестр</i>		
1/2	Опрацювання Л1, підготовка до виконання ЛР1.	9
2/3	Опрацювання Л2, підготовка до виконання ЛР2 та захисту ЛР1. Завершення малюнку голови у різних положеннях.	10
4/5	Опрацювання Л3, підготовка до виконання ЛР3 та захисту ЛР2. Завершення малюнку чоловічої і жіночої фігури. Виконання СР1, малюнку дитячої фігури.	9
6/7	Опрацювання Л4, підготовка до виконання ЛР4 та захисту ЛР3. Завершення побудови стилізованої фігури людини з опорою на дві ноги та з опорою на одну ногу. Підготовка до тестування.	10
8/9	Опрацювання Л5, підготовка до виконання ЛР5 та захисту ЛР4. Завершення малюнку стилізованої фігури людини у повороті. Виконання СР2.	6
10/11	Опрацювання Л6, підготовка до виконання ЛР6 та захисту ЛР5. Завершення малюнку одягнутої фігури у графічній техніці.	6
13/14	Опрацювання Л7, підготовка до виконання ЛР7 та захисту ЛР6. Завершення ескізів одягу у техніках акварель, кольорові олівці, графіка	6
15/16	Опрацювання Л7, завершення виконання ескізу одягу у техніці колаж за творчим задумом та підготовка до захисту ЛР7. Підготовка до тестування.	6
17/18	Підготовка до тестування.	4
<i>Разом за другий семестр:</i>		66

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних методів. Зокрема лекції - з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); лабораторні заняття проводяться з використанням інформаційних технологій, використанням методів візуалізації, презентацій, тренінгів, майстер-класів, і мають за мету – набуття студентами практичних навичок із зображення складних геометричних фігур та композицій, голови, фігури людини, одягу на фігурі людини або власного творчого задуму костюму у різних графічних техніках.

Необхідні інструменти, обладнання, програмне забезпечення: художні засоби виконання малюнку, смартфон, додатки для оброблення фото та аналізу його колористики.

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою та графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування перед допуском до лабораторного заняття;
- захист лабораторних робіт;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- захист самостійних робіт.

При підготовці до виконання лабораторних робіт студент ознайомлюється з темою, метою, завданнями та ходом виконання лабораторної роботи наведеними у методичних рекомендаціях, а також опрацьовує рекомендовану літературу. Студент повинен вільно володіти теоретичними знаннями і вміти застосувати їх при виконанні лабораторної роботи. На початку кожної лабораторної роботи викладачем перевіряється рівень теоретичних знань, за результатами чого студент отримує допуск до виконання роботи. Виконана і оформлена лабораторна робота захищається студентом на поточному або наступному занятті.

При виведенні остаточної оцінки враховуються усі результати поточних контролів, включаючи тестування з усього матеріалу дисципліни.

8 Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка

визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно** з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за лабораторне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання лабораторної роботи; знання теоретичного матеріалу з теми; якість оформлення роботи, якість графіки; охайність роботи; вміння студента обґрунтувати прийняті рішення; своєчасний захист лабораторної роботи.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. Пропущене лабораторне заняття студент зобов'язаний відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється тестуванням. У кінці семестру студент має сформувати портфоліо із малюнками виконаними під час вивчення дисципліни і представити його на останньому занятті.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення малюнку і грамотну передачу будови, об'єму та фактури зображуваного у визначеній техніці. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. У роботі допускаються дві–три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для виконання зображення об'єктів спостереження, передачі їх об'ємного вигляду, розташування в просторі, світлотіней, фактури матеріалів, їх кольору за допомогою різних засобів та технік, виклад відповіді грамотний, але у роботі можуть бути окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у роботі та під час її захисту допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, засвоїв основні особливості технік виконання художнього зображення, набув навичок, необхідних для виконання нескладних малюнків, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і може під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді та у роботі.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді.

На основі результатів контролю і його аналізу викладач удосконалює курс, звертаючи особливу увагу на ті розділи, чи теми, з яких було найбільше неточних відповідей, що свідчить про методичні чи інші недоліки при висвітленні вказаних тем або розділів. Частіше користується ілюстративним (роздатковим) матеріалом, щоб виділити більше часу на пояснення важких для розуміння і сприйняття розділів дисципліни.

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною вітчизняною шкалою. Семестрова оцінка

(залік) виставляється за результатами поточного контролю, передбаченого робочим планом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт і відповідних вагових коефіцієнтів, які залежать від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт і можуть змінюватися.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота							Самостійна робота	Тематичний контроль		Семестровий контроль
Лабораторні роботи №:							Самостійні роботи	Тестування		Залік
1	2	3	4	5	6	7		Т 1	Т 2	За рейтингом
ВК: 0,3							0,3	0,4		0

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми здобуття освіти у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Лабораторні роботи			Контрольна робота		Залік
1	2	3	Якість виконання	Оцінка за захист	
ВК: 0,6			0,2	0,2	

Оцінювання тестових завдань

Тематичний тестовий контроль для кожного студента складається з тестових завдань. Оцінювання здійснюється за **чотирибальною** шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у таблиці.

Співвідношення правильних відповідей (%) і оцінки за тест

Відсоток правильних відповідей	0–59	60–74	75–89	90–100
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до вищенаведеної таблиці.

9 Питання для самоконтролю результатів навчання

Перший семестр

1. З чого необхідно розпочинати рисунок?
2. Що є художнім, технічним, та науково-пізнавальним рисунком?
3. Що таке картинна площина, предметна площина, лінія горизонту, головний промінь зору, точка зору, точка стояння?
4. Як зображуються горизонтальні лінії, що лежать перпендикулярно до картинної площини?
5. Як зображуються горизонтальні лінії, які паралельні до лінії горизонту?
6. Як зображуються всі вертикальні лінії?
7. Як зображуються всі горизонтальні лінії, що лежать під кутом до основної площини?
8. У яку геометричну фігуру на площині проектується тіла обертання, які мають в основі коло?
9. З чого починається побудова зображення конуса?
10. З чого починається побудова зображення кулі?
11. З чого починається побудова зображення куба?
12. З чого починається побудова зображення циліндра?
13. Що таке штрих, штрихування?
14. Що таке світло, рефлекс, полиск, напівтінь, власна та падаюча тіні?
15. Який полиск дають матові, шороховаті та блискучі, гладкі поверхні?
16. Як прокладають штрих на округлих формах?
17. Як прокладають штрих на вертикальних гранях куба?
18. Як прокладають штрих на горизонтальних гранях куба?
19. Які є види складок?
20. Які є види фактур?
21. На основі якої об'ємної геометричної фігури будується конструктивне зображення вертикальних складок?
22. На основі якої об'ємної геометричної фігури будується конструктивне зображення радіальних складок?
23. Які кольори є основними, похідними?
24. Який папір використовують для виконання зображення у техніці акварель?
25. Які є способи та техніки нанесення акварельної фарби на папір?
26. Для яких малюнків доцільно використовувати кольорові олівці та який папір при цьому необхідно застосовувати?
27. Як досягається насиченість кольору у техніці кольорових олівців?
28. Як досягається складність кольору кольоровими олівцями?
29. Послідовність зображення натюрморту кольоровими олівцями.
30. Які основні прийоми штрихування кольоровими олівцями?
31. Із чого починають роботу над малюванням натюрморту кольоровими олівцями?
32. Як накладають штрихи при роботі із зображенням у техніці кольорові олівці?
33. Які роботи виконуються на заключному етапі малювання кольоровими олівцями натурної постановки?
34. Як виглядають і для зображення чого використовуються контурні лінії?
35. Як виглядають і для зображення чого використовуються паралельні лінії?
36. Як виглядає і для зображення чого використовується перехресне штрихуванням виконане контурними лініями?
37. Як виглядає і для зображення чого використовується перехресне штрихуванням виконане трьома і більше паралельними лініями?
38. Як виглядають і для зображення чого використовуються хвилясті лінії?
39. Як виглядають і для зображення чого використовуються кара кулеподібні лінії?

40. Як виглядаю і для зображення чого використовуються точкове штрихування?
41. Як виглядають і для зображення чого використовуються дотичні лінії?
42. Що є основним образотворчим засобом в лінійній техніці?
43. Що являє собою силуетна графіка?
44. Як досягають об'ємного зображення у плямовій техніці?
45. Які характеристики має пляма, як засіб графіки?
46. Що називають колажем?
47. Які матеріали використовують для виконання зображення у техніці колажу?
48. Який папір слід використовувати для виконання зображення у техніці колажу?
49. З чого починається робота над колажем?
50. Які етапи роботи над зображенням у техніці колажу?

Другий семестр

1. Що прийнято використовувати в якості модуля у сучасних схемах побудови обличчя людини?
2. Які пропорції голови людини?
3. Які головні частини обличчя людини?
4. У чому особливість рисунка голови людини в фас, профіль і в повороті 3/4?
5. Пропорції жіночої фігури.
6. Пропорції чоловічої фігури.
7. Що прийнято використовувати в якості модуля у сучасних схемах побудови фігури людини?
8. Пропорції дитячої фігури в відповідності з віковою групою.
9. Які особливості зображення стилізованої фігури?
10. Скільки модулів містить довжина сильно стилізованої людської фігури?
11. Що таке модуль і як ним користуватись при малюванні фігури людини?
12. Яка послідовність у виконанні малюнку фігури чоловіка (жінки) по умовно-пропорційній схемі?
13. Що таке центральна осьова лінія?
14. Що таке і де знаходиться центр ваги?
15. Яка послідовність побудови фігури людини в повороті?
16. Які особливості побудови стилізованої фігури?
17. Для чого використовують шаблони фігури людини?
18. Як змінюється розміщення ліній плеча та стегон якщо фігура буде стояти з опорою на одну ногу?
19. В яких положеннях фігуру людини треба малювати по осях симетрії, а в яких по осях руху?
20. З чого потрібно починати малюнок фігури людини з натури, з уявлення, по пам'яті?
21. Назвіть особливості зображення олівцями фігури людини і одягу.
22. Що представляє собою технічний ескіз моделі одягу?
23. Яка послідовність зображення технічного ескізу моделі одягу?
24. Які особливості техніки виконання ескізів елементів одягу?
25. Від чого залежить прозорість тканини при використанні акварельних фарб?
26. Для зображення якої тканини краще обрати гуаш і акрилові фарби?
27. У чому полягають особливості рисування фігури людини в одязі?
28. Що слід враховувати при рисуванні моделей одягу на фігурі людини?
29. Назвіть правила зображення фігури людини в одязі.
30. Для зображення якої моделі краще обрати динамічне положення фігури?
31. Опишіть послідовність рисування моделі одягу на фігурі людини при використанні пропорційних схем.
32. У чому полягають особливості роботи над ескізом моделей одягу у багатофігурній композиції/постановці?

10 Начально-методичне забезпечення

Освітній процес процес з дисципліни «Спецрисунок» повністю і в достатній кількості забезпечено необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлено:

1. Малюнок і основи художньої графіки : методичні вказівки до виконання лабораторних робіт для студентів спеціальності “Технології легкої промисловості” / О. М. Луцевська, О. М. Троян. – Хмельницький : ХНУ, 2016. – 80 с.
2. Кулешова С.Г. Лабораторний практикум з основ композиції : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / С.Г. Кулешова, О.М. Луцевська. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 117 с.

11 Рекомендована література

Основна

1. Денисенко С. М. Основи композиції і проектної графіки [Електронне видання]: навчальний посібник. – К: НАУ, 2021 – 52 с. [Електронний ресурс], Режим доступу: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53250/1/%D0%9E%D0%9A%D1%96%D0%9F%D0%93_%D0%94%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
2. Чирва О. Ч. Живопис : навч. посібник / [О. Ч. Чирва, А. В. Сімонова, М. Лобко-Зампасі, Д. Ю. Вінтаєв, Ю. О. Сосницький, В. П. Манохін, П. В. Мирончик] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 149 с. [Електронний ресурс], Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/61347/1/2021_%D0%9F%D0%95%D0%A7_7%D0%9D_%D0%96%D0%98%D0%92%D0%9E%D0%9F%D0%98%D0%A1.pdf
3. Горбатюк Н. Практичне ескізування одягу : навч. посіб. для здобувач. освіти закл. проф. (проф.-тех.) освіти / Н. Горбатюк, Л. Авілкова, Г. Откидач, І. Романюк, Г. Животовська. – Київ : Грамота, 2021. – 192 с. [Електронний ресурс], Режим доступу: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidrucnyku-posibnyku-profsvita/Eskizuvanya-odyagu.pdf>
4. Кулешова С.Г. Лабораторний практикум з основ композиції : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / С.Г. Кулешова, О.М. Луцевська. – Хмельницький : ХНУ, 2017. – 117 с.

Додаткова

5. Мусієнко В.О. Основи живопису та кольорознавства / В.О. Мусієнко, М.В. Колосніченко, Н.В. Остапенко. – Київ, КНУТД, 2018. – 250 с.
6. Гонтарів В. Живопис. Графіка [Текст] / В. Гонтарів. – Київ: Галерея, 2016. - 192 с.
7. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Т.А. Прокопович, О.М. Каленюк, Г.І. Вахрамєєва. – Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФОП Покора І. О., 2019. – 91 с.
8. Пуць В. С. Основи ергономіки та художнього конструювання [Текст] : навчальний посібник / В. С. Пуць, Г. В. Єфімчук. – Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2018. – 128с. [Електронний ресурс], Режим доступу: https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-04/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9E%D0%95%D1%82%D0%B0%D0%A5%D0%9A_182_%D0%A2%D0%9B%D0%9F_2018.pdf
9. Кулешова С. Г. Колір в художньому проектуванні одягу: навч. посібник / С. Г. Кулешова, за редакцією д.т.н., проф. Славінської А. Л. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 395 с.
10. Сухенко В.О. Академічний рисунок : підруч. для студентів ВНЗ. – Нац. акад. образотвор. мистецтва і архітектури. - Київ : Амадей, 2016. - 231 с.
11. Йоганнес Іттен Елементи образотворчого мистецтва. Навчальне видання щоденник / перекл. Ярослава Іваненко. - ArtHuss, 2023. – 168 с.
12. Микола Лі. Основи навчального академічного рисунка : підручн. для студентів вищих навчальних закладів.- Київ, 2016. – 478 с.
13. Розробка колекцій одягу: навчальний посібник. / А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко – К.: ПП «НВЦ Профі», 2018. – 140 с.

14. Колесніков В. Г. Рисунок [Текст] : навч. посібник / В. Г. Колесніков [и др.] ; Київський національний ун-т технологій та дизайну. – К. : КНУТД, 2008. - 155 с.: іл. - Бібліогр.: с. 155.

15. Хмельовський О. М. Основи графіки : метод. вказівки до практичних робіт: для студ. спец. "Дизайн" денної та заоч. форм навч. / Орест Михайлович Хмельовський; В.о. Луцький нац. техн. ун-т.– Луцьк : ЛДТУ, 2008.– 118 с.

16. Луцевська О. М. Цифровізація при викладанні художніх дисциплін / О. М. Луцевська, Д.Е. Марчук, // Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції молодих вчених та студентів, 22 листопада 2023 р. – Хмельницький : ХНУ, 2023. – С.141-142.
https://tksv.khmnu.edu.ua/inetconf/2023/marchuk_lushevsjka_2023.pdf

17. Краснюк Л. В. Луцевська О.М. Дизайн-проектування авторського ансамблю одягу з використанням принту «ефект деграде» / А.Ю. Станко, О.М. Луцевська // Вісник ХНУ. Технічні науки. - 2019. - №6. - С. 58-63. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/13-9.pdf>

18. Проектування колекції чоловічого та жіночого одягу на основі композиційних елементів формоутворення стилю авіатор / Л. В. Краснюк, О. М. Луцевська, Л. В. Буханцова, О. М. Троян // Art and Design No2, 2023 DOI:10.30857/2617-0272.2023.2.13
https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/24130/1/artdes_2023_N2_P141-156.pdf

12 Інформаційні ресурси

1. Спецрисунок / Модульне середовище для навчання Moodle. URL: <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=2424>
2. Електронна бібліотека університету. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/page_lib.php.
3. Репозитарій ХНУ. URL: <https://library.khmnu.edu.ua/#>